

Droga do morza

- Czas 1 godzina lekcyjna w trybie stacjonarnym i 2 godziny lekcyjne w trybie na wystawie plenerowej

- Przedmiot: historia, wiedza o społeczeństwie, wiedza o kulturze, godzina do dyspozycji wychowawcy , zajęcia dodatkowe.

Zajęcia według załączonego scenariusza można realizować na lekcji historii przy omawianiu zagadnień związanych z II Rzeczpospolitą, na lekcji wiedzy o społeczeństwie przy omawianiu zagadnień związanych z systemami gospodarczymi funkcjonującymi we współczesnym świecie, na zajęciach z wiedzy o kulturze przy omawianiu zagadnień związanych z tematami sztuki współczesnej i stylów architektonicznych oraz na zajęciach prowadzonych w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, które mają na celu kształtowanie postawy patriotycznej oraz świadomego i odpowiedzialnego obywatela. Sprawdzą się również jako tematy realizowane na zajęciach dodatkowych np. w ramach kółka historycznego.

- Poziom: szkoła ponadpodstawowa



Cele kształcenia – wymagania ogólne:

Uczeń:

- dostrzega ciągłość procesów historycznych,
- wyjaśnia związki przyczynowo skutkowe analizowanych wydarzeń,
- umiejscawia omawiane wydarzenia w odniesieniu do historii powszechnej,
- rozpoznaje rodzaje źródeł (ikonografia, źródło pisane, film),
- wyszukuje i analizuje informacje z różnych źródeł,
- przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko,

Cel ogólny lekcji:

Przedstawienie procesów historycznych i ekonomicznych, które doprowadziły do powstania Gdyni, jako fenomenu gospodarczego II Rzeczypospolitej

Cele operacyjne nauczania:

- na poziomie wiadomości:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: bank (komercyjny i państwowy), obligacje, konsorcjum, akt nadania praw miejskich, budżet, skarż państwa, I wojna światowa, traktat wersalski, Wolne Miasto Gdańsk, II Rzeczypospolita,
- wymienia wydarzenia związane z datami:
 - 1253 r. – pierwsza pisana wzmianka o Gdyni,
 - 1918 r. – koniec I wojny światowej,
 - 1920 r. – zaślubiny Polski z morzem,
 - 1921 r. – początek budowy portu i miasta,
 - 1923r. – otwarcie Tymczasowego Portu Wojennego i Schroniska dla Rybaków,
 - 1926r. – nadanie praw miejskich Gdyni,
 - 1939r. – przemianowanie Gdyni na Gotenhafen i początek okupacji niemieckiej.
- zna następujące postacie i ich działalność: Antoni Abraham, generał Józef Haller, Eugeniusz Kwiatkowski, Tadeusz Wenda

- na poziomie umiejętności:

Uczeń:

- określa przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni,
- wskazuje na mapie Wolne Miasto Gdańsk i Gdynię,
- omawia różne formy finansowania budowy obiektów publicznych,
- zna mechanizmy zachodzące w gospodarce wolnorynkowej (odróżnia inwestycje państwowe od prywatnych),

Cel wychowawczy:

kształtowanie postawy patriotycznej, dumy narodowej i zaangażowanego obywatelstwa

Typ lekcji:

Lekcja wprowadzająca nowy materiał z wykorzystaniem dotychczasowej wiedzy.

Metody nauczania:

Praca pod kierunkiem z wykorzystaniem mapy, źródeł historycznych, filmu, plansz wystawy pt. „Droga do Morza”, burza mózgów, dyskusja;

Zasady nauczania:

zasada doniosłości, wzorca łączenia teorii z praktyką, świadomego i aktywnego uczestnictwa

Środki dydaktyczne:

- Film „Droga do Morza. Powstanie Miasta” (wersja 18 minut)
- Do wyboru: Atlas historyczny, mapa ścienna „Europa po I wojnie światowej”, Multimedialny atlas historyczny np. <https://atlashistoryczny.com.pl/>
- Wiktor Cygan, Witold Rawski „Droga do Morza”, Towarzystwo Projektów Edukacyjnych, Warszawa 2020
- Marcin Szerle „Droga do morza. Droga do portu”, Towarzystwo Projektów Edukacyjnych, Warszawa 2021
- Wystawa multimedialna – drogadomorza.pl

Forma pracy:

indywidualna, grupowa i zespołowa.

Tok lekcji:

1. Czynności organizacyjne. Podanie tematu i uświadomienie celów lekcji.
2. Wprowadzenie, do tematu i osadzenie go w ramach chronologicznych. Nauczyciel przypomina, że jako pracę domową uczniowie mieli obejrzeć film pt. „Droga do Morza. Powstanie Miasta”. W przypadku pytań odnośnie zawartych treści wyjaśnienia wątpliwości.
3. Lekcja właściwa.

Nauczyciel nakreśla krótko historię Gdyni i jej przynależność państwową na przestrzeni wieków (może posłużyć się załączoną prezentacją), zaznaczając równocześnie, że największy rozwój Gdyni nastąpił w dwudziestolecie międzywojennym.

Nauczyciel nawiązuje do filmu, który uczniowie mieli obejrzeć w domu. Uczniowie wspólnie piszą plan, w którym przedstawiają etapy powstawania Gdyni.

Nauczyciel dzieli klasę na grupy

Grupa 1

Na podstawie załączonych zdjęć (zdjęcie Gdyni jako wsi i rozbudowanego miasta) powiedz co zmieniło się w wyglądzie Gdyni? Jakie czynniki miały na to wpływ? Jak mogło to wpłynąć na gospodarkę miejscowości?





Grupa 2

Na podstawie filmu „Droga do morza” (wersja 18 minut, na stronie drogadomorza.pl) wybierz informacje na temat rozwoju gospodarczego Gdyni. Co najbardziej się zmieniło? Jakie gałęzie gospodarki mogły się najszybciej rozwijać? Zwróć uwagę zarówno na komentarz jak i materiał zdjęciowy, który pozwoli wyciągnąć odpowiednie wnioski.

Grupa 3

Na podstawie załączonych zdjęć zanalizuj jakie instytucje rozwinęły się w Gdyni i jak to wpłynęło na jej gospodarkę?



1.



2.



3.



5.



6.



4.



5.

1. Ulica w Gdyni z widocznymi sklepami i punktami usługowymi
2. Sklep Fabryki Wyrobów Bursztynowych
3. Państwowa Szkoła Morska
4. Drogeria Świętojańska
5. Komunalna Kasa Oszczędności
6. Państwowy Bank Rolny
7. Budynek Urzędu Miejskiego w Gdyni

Liderzy grup przedstawiają wyniki pracy swoich zespołów

Dyskusja na temat „Co sprawiło, że Gdynia stała się sztandarowym dziełem gospodarczym II RP?”

Przykładowe oczekiwane argumenty:

- Szybki proces budowy
- Nowoczesne inwestycje
- Zainwestowanie dużych pieniędzy z budżetu państwa i środków komercyjnych

Albo dyskusja na temat „Czy budować Gdynię czy nie?”

Przykładowe argumenty za:

- uniezależnienie się od portu w Gdańsku (Wolne Miasto Gdańsk),
- stworzenie nowych miejsc pracy
- otwarcie rynku krajowego na współpracę z zagranicą (eksport i import),
- rozwój gospodarki krajowej (współpraca firm z Gdyni z firmami w głębi kraju),
- wdrażanie i rozwój nowych technologii przy budowie portu,
- wzrost wykształcenia nowych mieszkańców miasta (przyjazd fachowców w różnych dziedzinach).

Przykładowe argumenty przeciw:

- niebezpieczeństwo zmarginalizowania kultury kaszubskiej przez przybyszów z innych części kraju;
- możliwość braku funduszy na dokończenie rozpoczętych prac,
- zniszczenie środowiska naturalnego,
- zaostrzenie konfliktu z Niemcami,
- zadłużenie kraju.

Zadanie domowe

Jesteś dziennikarzem w czasach II RP. Przyjeżdżasz do Gdyni aby zdać relację z postępów budowy portu i miasta. Spotykasz pracownika portu, pracownika banku, wczasowicza i ucznia Szkoły Morskiej. Wszystkim zadajesz takie same pytania. Przeprowadź z nimi wywiad, dobierając tak pytania aby jak najwięcej dowiedzieć się o rozwoju gospodarczym miasta z perspektywy różnych osób lub

nagraj krótki spot reklamujący Gdynię jako miasto warte odwiedzenia. Pamiętaj aby odnosić się do realiów lat 20-tych XX wieku.

Druga wersja zajęć przeprowadzona na wystawie plenerowej o ile w danej miejscowości przewidziana jest taka możliwość. Na obejrzenie wystawy i podsumowanie należy przeznaczyć 2 godziny lekcyjne. W przypadku wersji plenerowej należy jako warunek konieczny polecić obejrzenie uczniom filmu pt. „Droga do Morza. Powstanie Miasta”, który naświetli sytuację jaka panowała przed i w trakcie budowy Gdyni.

Na wystawie nauczyciel informuje, że za chwilę wszyscy obejrzą wystawę o tym jak powstała Gdynia i jakie były losy jej mieszkańców na przestrzeni wieków. Rozdaje uczniom przygotowane karty pracy dotyczące trzech obszarów: historycznego, gospodarczego i społeczno-kulturalnego, informując, że zadaniem uczniów będzie odnalezienie potrzebnych informacji i uzupełnienie kart.

KARTA PRACY

HISTORIA GDYNI

1. Pod panowaniem jakich władców na przestrzeni wieków znajdowała się Gdynia?

.....

.....

2. W którym wieku po raz pierwszy pojawiła się nazwa Kaszuby?

.....

3. Na planszach odszukaj fragment przemówienia prezydenta Ignacego Mościckiego. Napisz jak rozumiesz te słowa?

.....

.....

.....

.....

.....

4. W którym roku Sejm RP zdecydował o budowie portu, a w którym nadał Gdyni prawa miejskie?

.....

5. Jak nazywała się Gdynia w czasie okupacji?

.....

6. Co stało się z mieszkańcami Gdyni po wkroczeniu do miasta Niemców we wrześniu 1939 r.

.....

.....

.....

7. Kiedy wyzwolono Gdynię spod okupacji niemieckiej?

.....

8. Które miasta tworzą Trójmiasto?

.....

9. Wybierz jedną z postaci związaną z Gdynia i przeprowadź z nią krótki wywiad.

KARTA PRACY

GOSPODARKA

Tę kartę należy wypełnić wspomagając się broszurą Marcina Szerle „Droga do Morza. Droga do miasta. Mini podręcznik dla każdego”.

1. Jakie waluty na przestrzeni wieków obowiązywały na terenach dzisiejszej Gdyni? Ewentualnie jakich państw?

.....

2. Kto rekomendował Gdynię jako miejsce pod budowę portu?

.....

3. Jaka firma wykonywała pierwsze prace budowlane w porcie w Gdyni ?

.....

4. Jaką długość miała wewnętrzna sieć kolejowa? Sprawdź dokąd mógłbyś dojechać ze swojej miejscowości pokonując tę odległość w linii prostej.

.....

5. Jakie przedsiębiorstwa obsługiwały przed wojną żeglugę pasażerską?

.....

.....

6. Port w Gdyni miał być sfinansowany ze środków Skarbu Państwa. Jednak w pewnym momencie zdecydowano się dopuścić do inwestycji kapitał prywatny. Co wpłynęło na tę decyzję?

.....

.....

.....

7. Czym jest Park Konstruktorów ?

.....

.....

.....

8. Stoicie przed wyborem życiowej drogi zawodowej. Zakładając, że chcecie zamieszkać w Gdyni w jakim zawodzie widzielibyście się w tym mieście? Wypowiedź uzasadnij w 4-5 zdaniach.

.....

.....

.....

.....

KARTA PRACY

SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

Tę kartę należy wypełnić wspomagając się broszurą Marcina Szerle „Droga do Morza. Droga do miasta. Mini podręcznik dla każdego”.

1. Kim byli /są Kaszubi?

.....

.....

2. Jaki tytuł nosiło najważniejsze dzieło Hieronima Derdowskiego traktujące o kaszubskiej historii, kulturze i tradycjach?

.....

3. Odszukaj na planszy obraz Jerzego Kossaka „Zaślubiny Polski z morzem”. Co autor ukazał na pierwszym planie i dokonaj jego krótkiej interpretacji.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Dwa największe polskie transatlantyki okresu międzywojennego nosiły imiona Piłsudski i Batory. Odszukaj plansze, na których są przedstawione i przyjrzyj się im. Dlaczego Twoim zdaniem dostały takie nazwy i jaki to miało wydzźwięk dla społeczeństwa? Odwołaj się do wcześniej zdobytej wiedzy.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Czym charakteryzuje się większość budowli powstałych w okresie budowy Gdyni w latach 20-tych XX wieku. Jaki styl reprezentują?

.....

.....

.....

.....

.....

6. Wymień kilka najważniejszych wydarzeń kulturalnych odbywających się współcześnie w Gdyni?

.....

.....

Odpowiedzi do kart pracy

HISTORIA GDYNI

1. Królowie polscy, książęta pomorscy, Krzyżacy, Prusy (Cesarstwo Niemieckie), II RP, III rzesza , PRL
2. XIII w
3. „Morze otworzyło nam bramy na świat szeroki, ono zrównało nas z innymi narodami, ono dało nam wolność i prawo bycia tam wszędzie, gdzie morze jest i niebo” – Ignacy Mościcki (1867–1946), inż. chemik, prezydent RP, 1936r. Dozwolone różnorakie interpretacje
4. 1922, 1926
5. Gotenhafen
6. Zostali wysiedleni, trafili do obozów koncentracyjnych, zginęli w egzekucjach, zostali skierowani na roboty przymusowe
7. 28 marca 1945 r
8. Gdańsk, Sopot, Gdynia
9. W zależności od wyboru różne odpowiedzi

GOSPODARKA

1. Polski, Niemiec, książąt pomorskich
2. Inżynier Tadeusz Wenda
3. Towarzystwo Robót Inżynieryjnych z Poznania
4. 240 kilometrów
5. „Polbryt” Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe obsługujące ruch emigracyjny oraz Polskie Transatlantyckie Towarzystwo Okrętowe, które w 1933 r. przekształciło się w GAL – Gdynia–Ameryka Linie Żeglugowe.
6. Polska była wyniszczona zakończoną wojną z Rosją Radziecką, deficyt budżetowy inflacja, kryzys ogólnoświatowy.
7. Obiekt na terenie byłej stoczni w Gdyni, gdzie projektanci i konstruktorzy mogą prezentować swoje innowacyjne projekty technologiczne.
8. Odpowiedź dowolna

SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

1. Kaszubi to ludność słowiańska zamieszkująca Pomorze. Mają własny język, strój i kulturę. W przeszłości żyli głównie z rolnictwa i rybołówstwa.
2. *Ō Panu Czôrlińscim, co do Pùcka pò sécë jachôł*
3. Przykładowa interpretacja:
Obraz przedstawia moment wrzucenia pierścienia przez generała Hallera. Generał przedstawiony jest na koniu tak jak otaczający go żołnierze, trzymający polskie flagi i proporce. Jeden z żołnierzy wygrywa melodię na trąbce (hejnał?) odgrywany w ważnych historycznie momentach. Morze jest spokojne, a kolorystyka jasna, co wskazuje na jego optymistyczny wydźwięk.
4. Transatlantyki dostały imiona na cześć dwóch wielkich postaci. Batory uznawany jest za jednego z najwybitniejszych władców polskich, który toczył zwycięskie wojny m.in. z Rosją a Józef Piłsudski to twórca polskiej niepodległości. Statki były bardzo duże i nowoczesne. Społeczeństwo mogło wiązać ich powstanie z czasem świetności i zwycięstw Polski. Miały symbolizować zwycięstwo Polski na morzu.
5. Budowle powstały w stylu modernistycznym. Charakteryzują się prostą formą, dużymi przeszklonymi powierzchniami, płaskimi dachami, dużymi nie podzielonymi oknami. W kolorystyce dominowała biel i odcienie pastelowe.
Festiwal Filmowy w Gdyni, festiwal muzyczny Open'er, Festiwal Polskich Sztuk Współczesnych R@port, Festiwal Gdynia Classica Nova, Nagroda Literacka Gdynia i towarzyszące jej Literaturomanie, Gdynia Design Days

Podsumowaniem może być dyskusja na temat prawdziwości słów „Gdynia, miasto z morza i marzeń”

TEST SPRAWDZAJĄCY

1. Gdzie i kiedy zdecydowano o przyznaniu Polsce dostępu do morza?

.....

2. Kto dokonał symbolicznego aktu zaślubin Polski z Bałtykiem w 1920 roku?

.....

3. Z jakich środków sfinansowano budowę Portu i miasta ?

.....

4. W którym roku podjęto *Uchwałę o budowie Portu w Gdyni*?

.....

5. Czym charakteryzuje się modernizm?

.....

.....

.....

.....

6. W którym roku Gdynia otrzymała prawa miejskie ?

.....

7. Jaką nazwę nosiła Gdynia w czasie okupacji?

.....

8. Jakie miejscowości tworzą Trójmiasto?

.....

9. Dlaczego powstanie Gdyni określa się jako „cud gospodarczy”?

Pytanie otwarte wymaga własnej kilkuzdaniowej odpowiedzi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Odpowiedzi do testu

1. Po zakończeniu I wojny światowej, na konferencji pokojowej w Wersalu.
2. Generał Józef Haller
3. Budowa Portu to środki z budżetu państwa oraz obligacje wydane przez państwo.
Budowa miasta głównie z kredytów udzielanych przez banki komercyjne i z inwestycji prywatnych
4. 1922 r.
5. Prosta forma budowli, płaskie dachy, duże niepodzielone okna, przeszklone powierzchnie. Dominujące barwy to biel i pastele.
6. 1926 r.
7. Gotenhafen
8. Gdańsk, Sopot, Gdynia
9. Użyte argumenty: krótki czas budowy, powstawała w czasie kryzysu gospodarczego, po wojnie polsko-bolszewickiej, zbudowana została od podstaw (wybudowano wszystkie instytucje i potrzebną infrastrukturę)